

deat habebitur p confesso. inducitur litis contestatio ex ficta professione. Et ex hoc inducitur ut lris practica ad pcedendum in absentez ad dif finitiuam lite xpo non ptestata. vt no. anth. de iura. calū. cum causam. penul. colū. in fi.

Litigiosa res vel actio realis psonalis vel mixta non potest in alium transferri. et qm dicatur litigiosa. et quis sit effectus litigiosi. vide plene p antho. in. c. fi. vt lite pen. et vide. s. litigiosa res fit.

Litigiosa res non potest p aliquem ex litigantibus alienari. potest tamē possessor litigias ius in illa re acquirere. vt no. bal. in. l. ij. C. ne li. po. pa. circa finem. quod est veruz quādo possessor vellet acquirere publicianam. vide ant. in. c. fi. vt lite. pen.

Littere platorū narratiue nō pbāt narrata maxime de factis alienis. imo nec assertiue fm quosdam. no. Ro. cōclu. cccclij. sed retentio. et vide sub xpo sigillū.

Litteris episcopi sub sigillo sigillatis. etia sine tabellione et testibus dat plena fides et pbāt i his que spectant ad officium suū et que gerit i ter subditos suos extra iudiciuz vt in bñficijs resignandis et eis conferendis. Secus in iudicialibus quando pcedit vt iudex. vt no. Ro. ta conclu. xxij. et idem vult Innoc. de proba. qm contra. Et p̄dicta vera etiam in p̄cernētibus factū alienū. no. Ro. p̄clu. cccclij.

Litteris ep̄i eius sigillo sigillatis etiam sine tabellione et testibus p quas asserit resignatōez in eius manibus factam et p eum admissam et collatōem subsecutam. datur plena fides si p̄dicta sint omnino successiue eodem tpe facta. alioq̄n non facerent fidem nisi de vltimo actu vt no. Ro. conclu. xxij.

Litteris episcopi vel alterius p̄lati continentibus constitutōnem pcuratoris ad causas datur plena fides etiam sine subscriptōe notarij et testibus si sint sigillate sigillo p̄lati cognito. vel pbato si sit negatum. Spec. tamē dicit q sigillum ad causas non facit fidem in alijs. vt no. Ro. conclu. clv.

Litteris episcopi sine tabellione et testibus licz eius sigillo sigillatis. nūq̄ credif in causa propria qm est suspitio fraudis et doli. vt si episcopus p̄ apostolicū impetrantem diceret se p̄tulisse bñficiū q̄ papa vel eius executor. et b̄ seruat de stilo palatij. qz sepe est compertum q ep̄i vel eorū cancellarij anticipāt datam in fraudē. no. Rota. conclu. xxij. Et sicut ppter fraudē p̄dictam nō credif lris ep̄i. ita nec lris executoris vel nunciij apostolici. no. Ro. conclu. cccxlj.

Litteris executorū cū sigillis eorū credif de pcessibus p eos factis. nō de collatōibus bene

fictorū. no. Ro. conclu. cccxlj.

Litteris iudicis delegati cum eius sigillo creditur de subdelegatōne p eum facta. notat Ro. conclu. cccxlj.

Littere apostolice si sint expedite p̄ stilum cancellarie an valeant et eis fides det? an xpo false p̄sumant. vide sub xpo rescriptuz. s. rescriptum apostolicū si est.

Littere ordinariorū narrantes actū de p̄terito (qz dicunt noueritis q̄ talem excōmunicā? vel puamus) pbant excōmunicatōz vel puationem fm cal. et anth. licet io. an. variasse videatur. vt no. do. an. de p̄ba. post cessionē. x. septimus casus. ix. colū. nam illud p̄terituz intelligif de p̄terito incontinēti et immediate. et nō de p̄terito diu ex interuallo. l. si ita stipulatus. s. grifogonus. et quod no. ibi bar. de verbo. obli. Aduerte qz antho. in. d. c. post cessionem. loquitur de litteris narrantibus actū in quo non requirit sententia siue p̄nunciatio. secus si sententia requiratur. et ita saluat io. an. Item etiā p̄teritū ex interuallo narratū in litteris ordinarij pbāt p ip̄as lras q̄b? nō vnuz dūtaxat sigillū. sed plura sigilla autētica sunt apposita. vt no. anth. post cal. in. d. c. post cessionem. x. sextus casus.

Littera apostolica an habeat loco tituli in bñficialibus. vide. s. verbo gratia. s. gr̄a apostolica. et p̄ sub xpo titulus. et ibi plene.

Locatio facta p̄ p̄latum de bonis vlt fructibus p̄lature sue ad certuz et ad modicum tempus (q̄ quantum sit reliquitur arbitrio iudicis) valet et tenet ad vitam suam etiam si dicta locatio facta fuerit sine auctozitate superioris et absq̄ consensu capituli. s. mor tuo p̄lato extinguit locatio ip̄o iure. si facta fuerit nomine eccle et vtiliter seruata iuris solēnitare. tunc successor tenet stare cōtractui. et hec vera in p̄lato. secus in p̄bendario siue in simplici beneficiato qui nullo casu possit p̄bendā suam vltra tempus vite sue locare. qz non habet tam liberam administratōnem sicut p̄latus. no. Ro. conclu. cccxxvij.

Locator etiam si p̄latus sit qui ad certum tpus locauit. si morif et successor petit rem locatam p̄ductor aut p̄dicit et item suscipit. an habeat locum pena legis cōductores. C. loca. dic q̄ nō. vt no. Ro. cōclu. cccxxvij. s. et ex p̄missis.

Maleficium p

prie sumptū est quod comititē faciēdo nō dicendo. ideo in statutis appellatōne maleficij nō venit delictū quod fit dicēdo. no. bar. ff. de penis. l.

aut facta. in p̄n. Idem in delicto commissio in

omittendo vel nō faciēdo. no. bar. ff. solu. ma-
tri. l. si moza. vbi in glo. pponderat. **¶** y. autes
sup rubrica. **¶** de crimi. stel. dicit in hoc disti-
guendum. aut omittens sit in vero dolo. vlt p-
sumpto. vt pmo casu veniat. secūdo nō. vide
bar. in. l. omnino delictum. de re mili. vbi dicit
q̄ est maleficiū large sed nō stricte. ⁊ sic concor-
dat cum eo q̄ dicit in. l. aut facta.

Mandare idem est quod rogare. aliō em̄
est cum papa mādat. aliud cum p̄cipit.
licet interdum p̄cipiat p̄ verbum man-
do. vt no. io. an. de his que fi. a ma. par. ca. ex
ore. ad finem.

Mandatū diligenter est seruandū. ⁊ qui eius
formam excedit nulliter agit. de rescrip. cū di-
lecta. ⁊ de pben. cū deuotio. li. vj.

Mandatū an possit reuocari in p̄iudiciuz ter-
tij eo ignorante. vide sub x̄bo pcurator. s. p-
curatoris mandatū.

Mandatū circa iudicialia. an firmet ipso iu-
rep mortem mandantis re integra vel ope ex-
ceptōnis. ita q̄ nisi excipiat valet p̄cessus. vi
de archi. xvij. q. ij. dudum. sup. j. glo. ⁊ ant. ⁊
io. an. in. c. cū venissent. de testi.

Mandatū circa iudicialia p̄ ordinariū de mā-
dato superioris factum. vel p̄ ipm̄ superiorē cō-
firmatum. non potest p̄ ipm̄ ordinariū re in-
tegra reuocari sine consensu superioris. no. ant.
de iudi. nouit. in secūdo notabili.

Mandatū si sit i forma p̄cepti nō expirat mor-
te mandantis. etiam re integra. secus si fiat in
forma simplicis cōmissionis. no. spe. ti. de le.
s. restat. ⁊. item mortuo. idem no. anth. de of-
fi. dele. relatū. Idem tenet glo. ⁊ archi. xiiij. q.
j. quod p̄cipitur. Idem tenet bar. ⁊ Bal. ff. de
iur. om. iudi. l. ⁊ quia. Sed io. an. aliter distin-
guit in. c. qm̄ abbas. de offi. dele. ⁊ vide quod
notat p̄ eum in. c. ad nostram. ij. in glo. nota-
bili. de iureiur. Sed p̄ opinione est tex. in au-
ten. vt nulli iudi. in. s. ⁊ hoc x̄o iubemus. col-
la. ix. licet io. an. illū. s. aliter intelligat. vide j.
s. mandatū an finiat.

Mandatū etiā circa iurisdictionalia nō finitur
morte mandantis etiam re integra. qm̄ nō fit s̄b
noie p̄prio sed sub noie dignitatis mandantis.
no. hosti. ⁊ io. an. de offi. dele. qm̄ abbas. ⁊ an-
tho. e. ti. relatū. ⁊ lap. e. ti. q̄uis. li. vj. ⁊ de re-
scrip. si gratiose. e. li. ⁊ bal. in. l. ⁊ quia. ff. de iu-
risdi. om. iudiciū.

Mandatū nō expirat morte mandantis etiā re
integ. qm̄ mādat aliqd fieri post mortē mādan-
tis. no. an. de offi. le. licet. ⁊. opono q̄ morte.

Mandatū nō expirat morte mandantis etiā re
integra. qm̄ mādat mera executio vel aliqd
aliud ex officio. no. io. an. de offi. dele. qm̄ ab-
bas. ip̄e tamen loquit quādo tale mandatuz

fit habenti als administratōz. bar. sentit idēz
etiam si nō habeat administratōz in. l. fundi.
ff. de acquir. pos. vide omnino sub x̄bo gratia
s. gratia facta licet nōdum.

Mandatū nō finit morte mandantis etiam re
integra. quādo i mandato dñs satisfecit per
pcuratorem releuando eū ab onere satisfecit.
si pcurator fuerit p̄sens ⁊ acceptans. vlt etiāz
si fuerit absens sed postea acceptauit mādatū
ff. de pcur. l. si defunctus. ⁊ ibi no. bar.

Mandatū circa iurisdictionalia nō finit morte
mandantis. si ante mortē iudex delegat⁹ decre-
uerit citatōez. licet citatio non fuerit executā.
vt no. io. an. in. c. fi. de offi. lega.

Mandatū an finiat morte mandantis qm̄ man-
datur nudum ministeriū. vide io. an. in. c. fi. de
offi. dele. in glo. fi. ⁊. sed nunqd. ⁊ vide. s. s.
mandatum si sit in forma.

Mandatuz an trāseat ad successorem eius cui
mandat. si ip̄e decessit anteq̄z exequere. dic
q̄ non si fuerit sub noie p̄po directum. secus
si sub noie dignitatis. quia trāsit ad successo-
rem. vt no. io. an. post hosti. in. c. fi. de offi. de-
le. in glo. fi. ⁊ in clem. j. e. ti. glo. penul. quod
intellige nisi ex verbis cōmissionis apparē pos-
sit q̄ fuerit electa industria p̄sone. q̄ casu non
transit ad successorem etiā in dignitate. vt no.
anth. in. d. c. fi. s. fina. Et autē fuerit electa idu-
stria p̄sone potest ex x̄bis constare expresse si
dicat q̄ p̄sonaliter exequat. vel tacite si dicat
de industria vel circūspectōne tua plenius cō-
fidentes p̄ apostolica scripta mandamus ⁊c.
vt io. and. in. d. c. fi. sup. x̄bo iniungit. et vide
omnino sub x̄bo iudex delegat⁹ cui cōmittit.

Mandatū ad vniuersitatē causarū an expiret
p̄ mortem deleganti. vide sub x̄bo iudex dele-
gatus ad vniuersitatem causarū.

Mandās aliqd fieri an dicat vere vel interp̄-
tatiue facere. vide anth. qui recitat bar. in. c.
mulieres. de sen. ex. quod no. gen. in clem. j.
de vi. ⁊ ho. de. sup. x̄bo p̄sonaliter. ⁊ quod no.
fran. de zabo. in. e. de. ⁊. q̄nto quero.

Mandatū pape delegatis licet expiret morte
legati etiam re integra. tñ ordinarius non pōt
de illa causa delegata se intrmittere. quia pa-
pa manū in eadem apposuit eā delegando. vt
no. compos. in. c. capitulū. de rescrip. ⁊. quid
si execuroz. Et ibi sequit io. an. ⁊ q̄d no. bal-
dus. l. quō ⁊ qm̄ iudex. in. l. si p̄ses. ⁊ hoc ibi.

Manifestum est publica seu famosa infi-
nuatio vel p̄clamatio cōis ex certa sciē-
tia ⁊ actis actoribus nōdū iudicialiter
discussis pueniens. ⁊ ista est vera ⁊ p̄pa diffi-
nitio manifesti. no. ant. de co. de. vestra. xxv.
colum. ⁊. nunc venio.

Manifestū. notoriū. publicū ⁊ famosum disse-

runt. Notorium est quod fit in conspectu, populi vel maioris partis.

Manifestum est quod sit presentibus multis quod non faciunt maiorem partem populi a quibus processit fama penes maiorem partem populi. Fama est que a certo auctore insurrexit, nec requiritur quod ille auctor interfuerit facto de quo est fama. et dicitur factum coram pluribus quod sit coram decem, quod tamen intelligitur arbitrio iudicantis etiam de paucioribus. Predicta intellige de manifesto prout distinguit contra notorium et pene occultum.

Manifestum dicitur quod per duos probari potest ut no. anth. de cota. de. vestra. xxvj. et xxvij. colum.

Manifestum non excusat a libello nec ab alio iudicio ordine obsequando, nisi ubi causa agi potest officio iudicis. no. anth. de cota. de. et mu. vestra. xliij. colum.

Manifestum non operatur sententia nisi ipse manifestum lata sit nulla. ut no. anth. de cota. de. vestra. liij. colu. et circa media. et de re iud. c. j. penul. colum.

Masculinum an concipiat femininum. vide bar. in. l. j. ff. de ver. sig. et in. l. si quis in tantum. l. unde vi. et per glo. de elec. generali. li. vj. et ibi plene per pe. more. et plenissime per archi. xxvj. q. iij. si quis suadente. et per cy. et bar. l. de ser. fugi. l. quicumque. et per pau. et anth. in repeti. clemen. j. de consan. et assi. et in de. f. de elec. per pau. et gio. et io. cal. de re. ecclie. non alie. si quis schyterozum. et vide omnino glo. in de. f. de regula. sup. verbo quoslibet. et quod ibi no. fran. de zabo.

Mater an possit filio stipulari. vide bar. ff. de verbo. obli. l. quod dicitur. et. qro an mater. et in. q. vlti.

Matrimonium potest contrahi etiam inter minores etate, quando vires corpori in generando supplent etatem. tex. de despo. impu. pubes. et no. glo. de elec. ex eo. li. vj. et. s. verbo confessio.

Matrimonium contrahitur etiam ex tacito consensu tex. de spon. tua. et c. tue. et c. is cui.

Matrimonium per quod actus concludatur. vide plene per ant. de presum. illud. et. quod autem concludatur usque ad finem apparat. et in. c. ex parte. de despo. vbi omnino vide etiam per io. an. et plene per specu. in ti. de spon. in pn. vide. f. s. primo.

Matrimonium per verba contrahitur. pmitto sicut uxori fidem suare. et illud verbum sicut notat per petatem. non similitudinem. no. ant. de iudic. c. j. et. o. pono quod per verba et per quodam alia verba matrimonium contrahitur. vide plene per anth. et io. an. quod plures formas ponunt. in. c. ex parte. de spon. et de presum. illud. et vide. s. s. pri.

Matrimonium non censetur. sed sponsalia de futuro intelliguntur quando pubes cum impubere per verba de presenti contrahit. tenetur tamen pubes impuberem expectare donec ad pubertatem veniat. nihilominus tamen si interim cum alio pubere per verba de presenti contrahat matrimonium tenetur etiam si cum impubere iurasset contrahere. no. Ro. conclu. cccxxxj.

Matrimonium licet ex aliqua causa specialiter sit per leges prohibutum. si tamen non est prohibutum per canones valet inter quoscumque. quod per apostolicam data est libera potestas matrimonium contrahendi. non tamen. an. de secum. nup. c. si. in. fi.

Matrimonium non contrahitur etiam per verba de presenti quando illa verba fuerunt iocose vel calidi. plata. et hoc constat. ut no. io. an. in. c. si. de despon. impu. quia talia verba non sunt obligatoria. ff. de ac. et obli. l. obligationum suba. i. fi. et ff. de iure iur. l. illud.

Matrimonium an possit contrahi per mulierem in ultima die. xij. annorum. vel per virum in ultima die. xiiij. annorum. vide io. an. in. c. si. de despo. impu.

Matrimonium per quod actus perficiatur precedentibus sponso salibus de futuro. vel etiam de presenti. interpretata tamen de futuro. vide io. an. et do. ant. de despon. impu. attestaciones. et c. si. de spon. is. q. et vide. c. j. de despon. impu. li. vj.

Mendax quoniam et quibus casibus ex mendacio puniatur. vide plene per glo. in. c. nullus pluribus. de re. iur. li. vj. et per bal. in. l. j. c. de furtis.

Mendicantes quod dicantur. vide per lap. et fra. de zabo. in clem. j. de regula.

Mensa quod sit. et quod loca dicantur esse de mensa. vide glo. in. c. j. de rescript. sup. verbo haberet. et in. de. f. s. idem etiam de excess. plata. et per mathe. et fran. in. c. ij. de feu. et per bar. l. de bo. va. l. si vacantia. li. x. Et an si episcopus contulit alteri beneficium quod erat de mensa illo mortuo beneficium vacet. vide anth. in. d. de. f. de rescript. et vide sub verbo beneficium. s. beneficia.

Mensis quot dies intelligatur habere. vide io. an. in. c. quis. de elec. li. vj. in glo. super verbo mensam. vbi dicitur quod mensa statuta ad aliquid agendum intelligitur tot dies habere quot habet mensis in quo negocium faciendum occurrit. et si tunc quando occurrunt. aliquid dies illius mensis lapsi erant supplent tot dies in mese sequenti. et ita consuetudo fuerit. ut no. ant. de excess. plata. licet. quod ibi hosti. dicat hoc esse arbitrarium et iudex potest ampliare quod artet. S. bar. potest tenet opi. io. an. in. l. cum bisext. de ver. signi.

Meretrices si occasione meretricii committant non obligantur. ut no. bar. ff. de dona. l. assecciones. sed meretricii potest donari et

pmitti. et tenet obligatio. nisi fiat per militem
vel clericum qui miles celestis reputat. vt no
tar bar. in glo. in. di. l. affectōes. et p. cy. de do
na. inter vi. et vro. l. ij.

Metus non reddit actū p metum factuz
ipso iure nullum sed annullandū. nisi in
certis casibus quos vide p Rotam cō
dusione. ccl viij.

Metus iustus dicit inferri p iniustā ex cōmū
nicatōnem nō p iustam. qz iusta medicina est
et patientē tolerāda. no. Ro. conclu. xxxvj. Et
ideo metus ex cōmunicatōis iniuste dicitur ca
dere in constantes virū. secus si est iusta. et ita
doc. cōcor. et glo. in. c. olim. iij. de resti. spo. et i
c. cum dilecti. quod metus causa.

Metus illat⁹ debitori vt soluat nō parit actio
nem quod metus causa. quia non interest me
tum passi ex quo debitū soluit. vt no. anth. de
resti. spo. in lris. vj. colū. et. o. ppono tertio.

Metus non cadit in vim expulsiua turbatiua
vel ablatiua. sed in cōpulsiva et in inquietati
ua. vt no. ff. qd me. cau. l. j. in glo. fi.

Metum iustū inducit imperiuz pncipis q̄ als
solebat tyrannice et oppressiue tractare nō obe
dientes p̄cibus vel p̄ceptis suis. no. io. and. q̄
clerici vt yo. c. fi. fi. vide bar. qui idē voluit i
tractatu de tyranno. et. septimo quero. ij. colū
na. in fi. Sed in. l. j. §. onerande. ff. quarū rerū
ac. nō da. non videt requirere q̄ consueuerit
opressiue tractare. vult tamē q̄ appareat mi
nas p̄cellisse vel verba. vt ibi patet. Sed Jo.
and. in. c. j. de rescrip. li. vj. in nouel. dicit q̄ si
platus exegerit aliqua seruilia grauamina a
subditis p̄sumitur q̄ subditi potius prestite
rint ex timore q̄ ex debito. vide. j. §. metū iu
stum inducit nimia reuerētia quā habz vroz.

Metu factum non censet quod sit ab illo q̄ iu
ste captus et detentus est. Si autē est iniuste ca
ptus et detentus. tunc ad cōmodum tertij va
let quod agit. quia illius respectu nō est met⁹
Ad cōmodum x̄o detinentis non valet. nisi si
nis detentōnis nō concurrat cū fine act⁹. vt si
detentus est ad finem extorquēdi pecuniaz et
contrahit in matrimoniu. tunc matrimoniu vale
ret qz in illo concurrūt in idem. no. antho. de
spon. cū locum. Et bar. ff. de testa. l. q̄ a latro
nibus. de x̄bo. signi. l. qui neqz. et quod met⁹
cau. l. qui in carcerem. Qñ autē iudex eccl̄asti
cus pōt clericū iuste carcerare. vide tex. in. c.
cum ep̄s. de offi. ordi. li. vj. Et de sen. excō. si
clericus. e. li. et. c. vt fame. e. ti. et qd no. anth.
in. d. c. si clericus. in nouella. et in. d. c. vt fame
sup x̄bo et quozū.

Metus si alleget illat⁹ in loco vbi iusticia red
ditur. p̄sumptio est contra allegantem. iō gra
uatur clariozi p̄batōne. nec tunc sufficit p̄ba

remetum p̄ coniecturas sed oportet luce clari
us p̄bari sicut in causa criminali. quia p̄ alle
gantē est p̄sumptio ratōne loci. no. bar. in. l.
fi. in p̄n. ff. quod me. cau. Eadem ratōne videt
idem dicenduz quādo est p̄sumptio contra al
legantem ratōne p̄sone que dicit metum intu
lisse. vt in iudice qui licet aliquē detinuerit nō
p̄sumitur metum inferre. no. bal. in. l. si quis.
in hoc. c. de epi. et cle. Idem in iudice cū alio
contrahente. vt no. p. cy. bar. et bal. in. l. ad in
uidiam. ff. quod me. cau. et licet possit iudex i
uriari. hoc non p̄sumitur nec q̄ metū inferat
no. archi. et v. q. vj. si sacerdoti. hoc idē volu
it io. an. fm hosti. et inno. de renū. super hoc.
sup tex. in verbo iuramentum. et sup. j. glosā.
Preterea dicimus q̄ decretū iudicis excusat
a metu. vt no. bar. in. l. j. c. de p̄di. curi. li. x.
et idem vult Jo. an. in. d. c. sup hoc. in x̄bo iu
rumentum. ideo volens probare q̄ iudex ali
quem indebite carcerauit vel ei metuz intulit
debet probare q̄ iudex consueuit talia indebi
te facere. no. bar. in. l. de pupillo. §. si quis ip
si p̄tori. de no. ope. nūcia. et in. l. j. §. que one
rande. quaruz re. ac. non da. et idem sentit io.
an. qui cle. vel vouen. c. fi. in fi.

Metus minor excusat mulierem q̄ virū. quia
leuior metus afficit constantē animū mulieris
q̄ viri. no. an. de spon. cum locū. et ibi ē tex.

Metus qualiter p̄betur et qualis metus suffi
ciat ad rescindendum contractum vel actum.
vide in. c. cum dilectus. quod met⁹ cau. et per
glo. bartho. et bal. de transacti. l. interpositas
vnum tamen scias q̄ vbi est decretum iudic.
excusat a metu. no. p. glo. et bar. c. de p̄di. cu
ri. l. j. li. x.

Metus honoris dicitur iustus met⁹. vt i glo.
in. c. cum dilectus. quod metus cau. et no. per
bar. et bal. in. l. interpositas. c. de transac. fac
quod no. cy. in. l. j. et iuxta hoc quero. c. vñ
vi. ibi dicit q̄ licet insultatus possit euadē fu
giendo. si tñ talis est cui aufugere verecūdia
esset. pōt resistere et insultantem percutere si
ne pena. qz dicit ad defensionē sui honoris fa
cere. p hoc facit q̄ timor p̄dendaz rerū d̄ iu
stus met⁹. c. abbas. qd me. cau. ḡ mltomaḡ ti
mor p̄dendi honorē. qz honor ceteris reb⁹ p̄
ferēdus est. ff. si quis ob cau. re. l. iulianus. vi.
j. §. metum iustum inducit timor verecūdie.

Metus illatus in promittendo. p̄sumit p̄
seuerare in solutione si solutio fiat in continen
ti post promissionem. idem si fiat ex interuallo
in loco vbi erat qui metum intulit et cuius po
tentia continuauit. Ideo si tyrannus metuz
intulit in promittendo certo tempore sue ty
rannie. instat metus in loco in quo tyranni
dem suam exerceat. secus autem si in alio loco

solutio fieret, vel tempore quo tyrannus esse cessaret. no. p. bar. et bal. in. l. ij. C. qd me. cau.

Metum iustum inducit timor pendendi bona sua, vel maiorem partem eorum, vel timor grauis damni siue iacture. vt no. glo. goffre. et Johā. an. in. c. abbas. quod me. cau. Idem no. cy. et bal. in. l. interpositas. C. de transac.

Metum inducit nimia reuerētia quam habet filius ad patrem. no. bal. in. l. interpositas. C. de transac. quod dicit Bal. verū. pcedentib' minis p patrem factis. vt ipeno. in. l. j. §. qone-rande. ff. quarū rerū ac. nō da.

Metum iustum inducit nimia reuerentia quam habet vxor ad virum et clericus ad episcopum et libertus ad patronum. fm bar. et bal. quod dicit vt no. s. pxi. et vide. s. §. metum iustuz inducit imperiū vbi de hoc.

Metum iustum inducit timor verecūdie futuri euentus a natura puta si medicus infirmitatem paruum facit magnā. et ea de causa ab infirmo extorquet pmissiones illicitas. vt notat bar. et bal. in. l. interpositas. C. de transac. et vide. s. §. honoris metus.

Metum iustum inducūt mine facte ab illo qd cōsuevit minas deducere ad effectū. als secus si nō cōsuevit mlta minari et pauca facere. vt notat bar. et bal. in. l. metum. C. qd me. cau.

Metum vide. s. verbo dominus.

Metac acquirit dominium rei empte p alium de pecunia sua. siue ille alius sit soluendo siue nō. C. de re. vendi. l. si vt pponis. et ibi no. bar. Item no. glo. xj. q. ij. apostolicos. et de pecu. de. c. inquirendū. et vide sub verbo clericus. §. clericus coīpo.

Minor. xxv. annis si agit sup bñficio debet iudex ecclesiasticus ei dare curatorem ad litem. no. Ro. conclu. cliij. et vide. s. verbo executio.

Minor. xxv. annis. maior tamē. xiiij. etiaz laicus potest pcuratorem pstituire etiā sine consensu patris ad causas eccl'asticas etiam spūales et dependentes ab eis. puta ad decimas et earum fructus. et ad causam matrimonij et dotis. no. Ro. conclu. xliij.

Minor si ante sententiā appellatiōni renunciat statim coīpo dicit lesus. quia potest seq' sententiā iniusta. iō pōt petere se restitui. S; si post sententiā infra tps debitū non appellet. coīpo nō pstat ipm lesuz nisi doceat se h'ē bonā cāz no. bar. ff. de iuriū. l. nam postea. §. si minor. Sed alibi dicit bar. q' in dubio psumit lesus. ideo restituit ad appellandū. vt no. p. eū. in. l. fi. C. in qui. cau. in inte. resti. nō est ne.

Minor nō dicit lesus coīpo q' lapsus ē ēmin' in quo non pbauit vel allegauit. nisi saltē summarie doceat se h'ē illam pbatōz vel allegatō

nem. no. bar. in. l. nam postea. §. si minor. ff. de iureiurā.

Minor. xiiij. annis. maior tamen infante pōt beneficium acceptare sine curatore. sed infans non. et sicut minor potest beneficium etiaz sine curatore acceptare. ita et illi renunciare si renūciatio fiat in manibus superioris et cum cause cognitiōe. als secus. no. pe. more de iudi. si an. num. li. vj.

Minor. xiiij. annis potest esse in ecclesia cathedrali canonicus. licet non habeat vocem in capitulo. vt p. de elec. ex eo. li. vj. in tex. et glo. sup verbo tua ecclesia. et de rescrip. si eo tempore. e. li. in glo. penul. et sup ea. in nouell. Et hoc tenet io. cal. et pau. de le. et io. de ligna. licz contrarium teneat hostiē. et guiller. vt recitat domi. de sanc. gemy. d. c. si eo tempore. Et ibi plene vide p eūdem que etas requirat in quibet bñficio vel dignitate.

Minor nō currunt ipō iure tempales pscriptiōnes nisi ille quibus iudicia finiunt. S; tūc minor restituit. no. glo. in. l. fi. C. in qui. cau. resti. in inte. non est ne.

Minor an restituat in bñficialibus et alijs spiritualibus sicut in pphanis. vide plene p antho. et resti. spol. ex parte.

Minor si in contractu est circūscript' et lesus. potest contra eū agi vt approbet vel reprobet tractū. et si approbet nō potest postea petē se restitui. no. Bar. ff. de ac. emp. l. iulianus. §. si quis colludente. Et idem videt' si contractus sit nullus. quia si minor cōuentus approbet nō poterit postea nullū dicere. ar. eius. quod no. bar. in. d. §. si quis. et inno. in. c. j. de his que fiunt a pla. sed p'dicta intellige si iudex confirmet. vt no. bar. in. l. si quos. C. de decurio. li. x. als secus. quia sicut contrahēdo minor sibi non p'iudicat. ita nec approbādo. lex em' ideo resistit contractui minoris quia non habet firmum consiliū. vt dicit tex. in. l. si minor. ff. de ser. expoz. que ratio ita habet locum in minore approbante sicut contrahente. ad hoc facit l. doli. §. diuisum. ff. de noua. p hoc fac' rubrica. C. si ma. fac. sine decre. fac. ali. ra. ha. p q's rubricas apparet a contrario sensu q' si minor existens ratum habuerit sibi non p'iudicat Et idem puto in prelato et clerico contrahente. q' eius ratihabitōne non excludat ecclesiam a facultate dicendi contractum nullum si fuerit factus sine auctoritate superioris. vel petēdi restitutiōnem si fuerit seruata sollemnitas. sed ecclesia fuit enormiter lesa. Nec obstat quod notat Inno. in. d. c. j. de his que fi. a pla. qz ipse loq' quando contractus erat null' ex defectu soli' cōsensus capituli q' nō interfūat in tractu irritabat tractū. et de plano hoc cōcedit.

Minor. xxv. annis licet careat curatore si alienat rem immobilem sine iudicis decreto alienatio est nulla. quia tali contractui alienationis lex resistit propter consilium minoris parum firmum. vt pbat tex. ff. de serui. expoz. l. si minor. **E**idem pbat. **C.** de p̄di. l. non solum. et. l. si p̄dium. que iura non distinguunt an habeat minor curatorem vel nō. et exigunt iudicis decretū. imo fortius dicit bal. q̄ etiaz decretū iudicis non sufficit licet minor tutore vel curatore careat. sed debet ei tutor vel curator dari et cum eius auctoritate et iudicis decreto alienatio fieri. vt no. p eum in. l. sed si curatorem. **C.** de in inte. resti. Sed huic dicto Bal. cōtra dicit dicta lex s̄ si curatore. in fi. vbi ptz q̄ alienatio facta p̄ minorem curatore carentē valet licet si ledat̄ detur restitutio. quod intelligit si venerit iudicis decretū. als alienatio esset ipso iure nulla. et sic non esset necessaria restitutio p̄ iura p̄mo allegata. et rubrica. ff. de re. eo. qui sub tu. vel cu. intelligit̄ de his qui sunt sub tutela vel cura vel habitu. **E**t hoc pbat p̄ rubricam. **C.** de p̄di. mino. sine decre. non alie. p̄ quam rubricā patet q̄ decretū iudicis est de substantia alienationis. et p̄dicta p̄bant̄ p̄ rationem inconuincibilem. **S**i em̄ minor habēs curatorem nō possit alienare etiam cū auctoritate curatoris sine decreto iudicis. vt patz in toto titulo. de re. eo. qui sub tute. mltominus poterit alienare sine decreto ipse minor solus curatore carens. nec releuat si dicať q̄ qñ curatore caret videt̄ sibi soli commissā administratio. quod concedo. non tñ alienatio sine iudicis decreto. **I**dem in glo. in. d. l. s̄ si curatore dicit q̄ quādo minor caret curatore. tñc quasi paterfamilias videt̄. et illa dicitio quasi significat diminutionem. volēs dicere q̄ non est pfecte paterfamilias maior reputandus. quia si sic esset alienare posset etiam sine decreto nec daretur restitutio.

Minor licet rem p̄pam nō possit alienare sine decreto iudicis. tñ rem sibi obligatā potest sine decreto alienare. l. j. **C.** de p̄di. mi. et. l. magis puto. §. ij. ff. de re. eo.

Minori acquirit̄ dominium rei p̄ alium empte de pecunia ipsius minoris. no. glo. xij. q. ij. apostolicos. et de pecu. cle. c. inquirendū. **E**t similiter acquirit̄ actio p̄sonalis ex contractu per alium sup̄ re minoris celebrato. quod est verū quando emptio vel alius contractus celebratur p̄ tutorem vel curatorem minoris. Secus si fiat p̄ alium. quia tunc non requirit̄ nisi i s̄ fidium illo non existente soluendo. vt no. bartho. in. l. si vt pponis. **C.** de re. v̄di. et. ff. de solu. l. filie. et quando ex facto tu. l. ij. **S**i tamē debitor qui ex contractu de re vel sup̄ re mino

ri inuito contrahente tenebat. soluerit ip̄i contrahenti ignorans rem fuisse minoris. liberat̄ licet ille contrahens nō sit soluendo. vt est casus in. d. l. filie.

Minor etate p̄motus ad sacros ordines an sit ip̄o iure suspensus vel ab homie suspendendus. vide sub v̄bo suspensus. §. suspensus nō est.

Minor etate p̄motus ad subdiaconatū infra pubertatem habet caracterē ordinis impressū sed non ip̄ius ordinis executionem. **S**i autē teneat cōtinere. vide io. an. in. c. vnico. de cle. p̄ sal. p̄mo. et in cle. si. de tēp. ordi. in glo. ij. l. fi.

Minor. pupillus et vidua et alie miserabiles p̄sone non possunt etiam p̄ rescriptum p̄ncipis trahi ad iudicium extra suū domiciliū nisi fiat in rescripto expressa mentio qualitatis p̄sone. licet in rescripto ponereť clausula non obstante aliqua lege. vt no. bal. **C.** qñ impera. i. ter pupil. et vidu. cog. l. ista.

Missa celebrari non potest in domo priuata sed in ecclā tñ celebrari debet nisi summa necessitas urgeat. **E**t cum h̄ debeat dari licētia ab episcopo. et requirit̄ tabula consecrata. als nullatenus celebrare licet in domo p̄uata. vt patet de conse. di. j. vnicuiq̄. in tex. et glo. et in. c. sicut. et ibi no. archid. **E**pi autem habēt p̄uilegium celebrandi. et celebrari faciendi vbiq̄ in altari portatili. vt in. c. si. d̄ p̄uile. li. vj. **E**t possunt hoc p̄uilegiū alijs p̄cedere habendi altare portatile. vt no. io. an. in. c. quod nō nullus p̄uile.

Mysterium differt a ministerio. qz mysteriū scribitur p̄ y. grecum. et idem mysterium grece quod secretum latine.

Ministeriū aut̄ dicit̄ quodlibz officiū dignitatis aut p̄sonatus vel aliud b̄ficiū. vt no. ant. de coha. de. vestra. f. colū. in fi.

Modus licet non seruet̄. tñ ordinatio ip̄so iure nō resoluit̄. sed potest agi cōditione ob causam ad ei⁹ resolutionem. et ad retraditez rei date. no. Ro. p̄clu. ccxxv.

Modū nō curam? dum tñ habeam? effectum. **C.** de insti. et substi. l. si mater. et de no. ope. nū. l. j. §. inde querit̄.

Modus an possit impleri p̄ heredem eius cui sit iniunct⁹ et cōtra an possit impleri in p̄sōa heredis illius cui implendū erat. vide sub verbo conditio vel modus.

Monachus potest etiam sine mādato agere pro electione abbatis sui cōfirmāda. et pro ip̄o abbate carcerato. vel priuato relaxando et restituendo. et pro quilibz alia causa concernente vtilitatē monasterij. notat Ro. conclu. ccxxvij. et vide sub v̄bo arbitrat⁹. et. v̄. religiosus. p̄ totum.

Monachus an possit esse in iudicio agendo vt

defendēdo. vide anth. de iudi. intellexim^o. in fi. et vide. §. monachus si est.

Monachus potest esse procurator et advocatus pro monasterio. non pro alijs. no. ant. de iureiur. qntauallis. §. nona differētia.

Monachus quando agit pro utilitate monasterij debent ei alimenta et expense litis que debent taxari cum summaria cause cognitiōe. no. ro. conclu. cccxxvij.

Monachus non potest agere contra abbatem pro alimentis preteritis sibi subtractis. s. pro futuris sic. no. Ro. conclu. cccxxvij. *al. 305 r. nonis*

Monachi quandoque appellantur fratres. s. in nostro vulgari fratres appellamus mendicantes non habentes bona in comuni. no. ant. de iudi. causam.

Monachus si est in studio vel aliter absens ab abbate. an possit agere pro mutuo vel pro deposito pro eum facto. vel si aliter damnū vel iniuriā patitur. vide. ff. de iudi. in. l. si longius. i. glo. fi. in fi. Et vide. §. monachus an possit.

Monacho habenti preoratum perpetuum competit interdictum etiam directū contra suū prelatū. secus in manuali seu claustrali. no. Ro. conclu. xxv.

Monachus an possit esse officialis. vide Jo. an. in. c. si. de de. egro. et pau. in clemē. vt pfectores. de regula. et no. glo. in de. et si principalis de rescrip. sup verbo electōz.

Monachus an possit ire ad artiozem. laziozem vel parem religionē. et an requiratur licentia abbatis vel pape. vide quod no. pro glo. de preben. cum singula. li. vj. sup verbo canonice.

Monachus non potest sine auctoritate pape acceptare beneficia alterius monasterij non dependentis a monasterio suo. als effici ineligibilis et inabilis ad omnia beneficia. de preben. cum singula. li. vj. nisi forte in illo monasterio non esset aliquis idoneus. vt ibi no. glo. nec potest monachus plures administratiōes vel officia habere quibus cura imminet animarum etiam si pro alijs dicta cura habeat exerceri. d. c. cum singula.

Monachus potest hodie sine dispensatione de consensu abbatis prefici pro episcopum ecclesie parochiali etiam seculari. licet quidam contra. Et idem in canonico regulari. no. ro. conclu. cclij.

Monachū non facit habitus sed professio. de regula. porrectū. quod intellige et limita et declara vt no. pro anth. ibi. et in. c. ad nostraz. vbi plene distinguit de habitu assumpto per minores et maiores etate. vide oino tex. quod predicta declarat in. c. j. et c. constitutiōz. e. ti. li. vj.

Monachus siue religiosus professus non potest patronū presentari ad ecclesiam pro chialē curatā et si presentē. presentatio est nulla. licet quādam cō-

tra. Sed dici potest quod est nulla quo ad presentatum vt non admittat. sed non quo ad presentatē vt possit de negligentia siue culpa redargui si laicus est. no. Ro. conclu. cclij.

Monachi an possint retinere beneficia solita concedi clericis secularibus. vide sub verbo beneficium. §. beneficia consueta dari.

Monachus et quilibet regularis potest esse testis no. glo. in aut. de mo. §. cogitandum. coll. f. et no. glo. de testi. aut. si dicat. quam glo. ibi tenet bar. et idem tenet spec. ti. de testi. §. j. et item excipit quod est monachus. et clarius in. §. quod de monacho. hoc intellige quando testificatur coram iudice clerico ordinario vel delegato qui quo ad causam coram eo vertentem dicitur superior et eius auctoritate testis iurat et coram iudice laico non potest aliquis clericus testificari sine prelati sui licentia siue superioris vt no. inno. et io. an. in. c. j. de iura. calū. vide oino sub verbo clericus non potest aliquid.

Monial. vide sub verbo procurator.

Monitoziū. vide sub verbo preceptum. pro toto.

Mors naturalis et renunciatio pape equi-
Mparantur. no. glo. de preben. si is cui. lib. vj. et vide sub verbo procurator. §. procurator constituitur a plato.

Mors civilis non equiparatur naturali. nisi in casibus expressis in iure. vel nisi sit eadem ratio no. Ro. conclu. cclx. et vide glo. de rescriptis susceptum. li. vj. in glo. penul. et xvj. q. j. placuit. f.

Mors pbatur pro famam sed non dies mori. vt no. bar. in tractatu de teste. §. mortuū. Et aliter mors pbetur in omnibus causis. vide ibi. et pro eundem in. l. ij. §. si dubitetur. ff. quemadmodum. tes. api. et de his qui no. infa. l. genere. et l. si. et c. solu. ma. l. si quidem. vide cy. in. d. l. si quidem. et io. an. in addi. spe. de no. cri. §. fama. §. quod si agenti.

Mortuus pro re publica habet pro viuo quo ad omnem effectum. quod est valde notandum. vt pbat tex. insti. de excu. tu. §. filij autem in rem sui. et sicut ibi reputatur viuus ad utilitatem patris. fortius reputabitur viuus ad utilitatem filij. quia pietas et amor naturalis magis descendit de patre in filiū quam econuerso. Et est ratio quia pars patris generatis filij remanet in filio. sed pars alij filij non est in persona patris. vt no. ratio. an. in addi. spe. sup rubca. de feudis. et si talis casus mortis pro re publica contingat in filio primogenito viuo pre decedente relicto ex eo filio talis filij primogeniti excluderet patruū in iure primogeniture. auo postea decedente. quod primogeniti sic defunctus censeret viuus ad utilitatem filij sui representantis personam suam. quod tene fixum menti.

Motus ppius cuz generali clausula nō obstañ. operaf q̄ illa generalis clausula habet vim specialis clausule derogatorie. no. la. abbas. de rescrip. q̄uis. r. c. si eo tempe. r. c. si ppter. li. vj. de elec. cum ex eo. r. de pben. ei cui. e. li. r. de symo. iacobus. q. vl. Contrariū tenet io. de ligna. r. io. de fau. vt refert domi. in. d. c. q̄uis. r. c. si ppter. ea ratōe quia licet motus propzius surreptōez tollat tamen gratiam non ampliat. maxime ad p̄iudicium iuris tertio quefiti. vt no. in clemen. si romanus. de p̄bend. Sed ioh̄. de ymo. tenet opinionem lapi. quādo clausula diceret nō obstantibus aliquibus p̄ que possit gratia impedi vel differri. secus si illud verbum differri omittatur vt p̄mo casu clausula operet. r. non sit frustra. vt recitat domi. in. d. c. q̄uis. et. c. si ppter. que distinctio p̄cederet in expectatiuis vel alijs gratijs sup̄ incerto b̄nficio ipetratis. Secus si super beneficio concedant. Aliibi dicit io. de ymo. q̄ motus ppius cum clausula generali nō obstañ. statutis. tollit oia impedimēta r̄ obstacula a statutis ecclē inducta r̄ hoc casu saluat opinionē lapi. sed non tollit impedimēta iuris cōmunis. vt recitat domi. i. c. si. de si. p̄f. li. vj.

Motus ppius cum clausula generali non obstañ. iustificat formam litterarū r̄ psonā etiaz impetrantē. no. lap. in. c. j. de si. p̄sby. li. vj.

Alier etiā in dignitate p̄stituta an possit habere p̄tatem ex cōmunicandi r̄ absolouendi ab ex cōmunicatōe. vide antho. de iudi. decernimus. r̄. r̄cludēdo. Et an possit ei dari officium p̄dicandi. vide anth. e. c. circa finem. Et vide. s̄. verbo ignorantia. s̄. ignorantia iuris.

Quatio. vide. s̄. x̄bo dispositio. r̄ sub verbo p̄sumptio.

Necessitas nō habet legem. de consuetu. c. quanto. r̄. ff. de officio p̄sbi. l. illicitas. s̄. fi.

Negatiua potest p̄bari p̄ confessionem r̄ etiā p̄ instrumentum. no. an. de coha. cle. r̄ mu. vestra. xxxiij. colū. x̄. venio ad tertiū.

Negatiua solutōnis nō facte p̄banda est p̄ euz q̄ eam deducit ad p̄bandā ex cōmunicatōez factam sub conditōe si non soluerit. no. Ro. cō. clu. cccxxv. ad fi.

Negatiua an r̄ qualiter teneat q̄s p̄bare. vide io. an. d̄ elec. bone. j. r̄ in regula. sine possessio ne. li. vj. in nouel. Conclude tamē q̄ negatiua etiam improbabilis temp̄ est p̄banda p̄ negantem q̄n fundat intentōnem ip̄ius negantis. si-

ue negans agat siue excipiat siue replicet. nisi negatiua aliqua p̄sumptōne iuuet. Ad quod determinandū an p̄sumptione iuuet v̄l quando fundat intentum alicuius. dic q̄ quedā est negatiua qualitatis p̄fone. r̄ quedam negatiua alterius accidētis extrinseci. p̄ma vt negatiua solennitatis actus p̄bari debet p̄ negantem. quia solennitas p̄sumitur. fallit in certis casibus. Secunda est multiplex. quedam est negatiua qualitatis a natura vt q̄ quis nō habeat rationem naturalem. q̄ non sit discretus q̄ non sit diligens. q̄ non sit bonus. r̄ hec s̄l̄r debent negari p̄ probantem. quia talis qualitas p̄sumitur a natura inesse. nisi semel malus poneretur quia tunc in eadem specie mali s̄p̄ p̄sumetur malus. Quedam est negatiua qualitatis nature corporalis. vt q̄ quis nō sit legitimus. vel q̄ non sit sanus. Et similiter ē probāda p̄ negantem. quia hec qualitas que sit naturaliter. corpori inesse p̄sumitur. Si tamen appareat q̄ quis semel infirmus fuit. an p̄sumatur nunc infirmus dubium est. Quedaz est negatiua qualitatis nature erga corpus tempore variabilis. vt etatis. r̄ in hoc idem q̄d statū dicam in sequenti. Quedam est negatiua qualitatis accidentalis ad corpus. vt q̄ quis non sit in aliqua scientia positiua sciētificus. q̄ nō sit ordinatus. q̄ non sit cātor r̄ similia. Et tūc aut super hac qualitate est intentio cum parte a qua nihil petitur. r̄ hanc similiter habet negans p̄bare. r̄ hoc fortius procedit quādo affirmans est in quasi possessione illius qualitatis vel saltem habet famam p̄ ea. aut est contentio cum iudice v̄l sup̄iore a quo aliquid petitur. r̄ tunc affirmans tenetur p̄bare se habere qualitatem negatiuam. r̄ vbi dictum est neganti incumbere onus probandi. intellige nisi sit in quasi possessione qualitatis contrarie qualitati negare. vel nisi contra ip̄am qualitatem negatam habeat famam. Tertia negatiua qualitatis accidentis extrinseci (vt q̄ quis non sit soluendo) non est p̄banda p̄ negantē sed qui soluendo se asserit. indistincte se talem p̄bare debet nisi appareat eum aliquādo fuisse soluendo. q̄ tunc ibi futuz p̄sumit. hoc notat anth. de elec. bone. j. xvj. colū. x̄. venio ad tertiū. vide q̄d no. idem ant. circa legitimatōez in. c. latoz. qui si. sunt le. vlti. colū. Sed ioh̄. an. in. c. si. de litis contesta. li. vj. in nouel. circa qualitatem legitimatis vel etatis in beneficialibus distinguendū est q̄ aut ipetrās exp̄sit se legitimū r̄ maiorē. r̄ sibi incūbit on⁹ p̄bādi. aut p̄ eū opponit q̄ tacuit se legitimū r̄ minorem. r̄ tūc opponēt incūbit on⁹ p̄bādi. Itē io. an. in regula. ifamib⁹. circa qualitatem legitimatis r̄ etatis in beneficialibus in electo con-